

A felszíni adatbázisok jelentősége Budapest hőszigetének numerikus modellezésében

Breuer Hajnalka, Göndöcs Júlia, Pongrácz Rita, Bartholy Judit

ELTE TTK Meteorológiai Tanszék

Budapest, 2017. november 23.

42. Meteorológiai Tudományos Napok

Motiváció

- ▶ Népeség folyamatos növekedése -> városiasodás
- ▶ Városi energetikai folyamatok modellezése
- ▶ Városi hősziget jelenségének jövőbeli változása

Tartalom

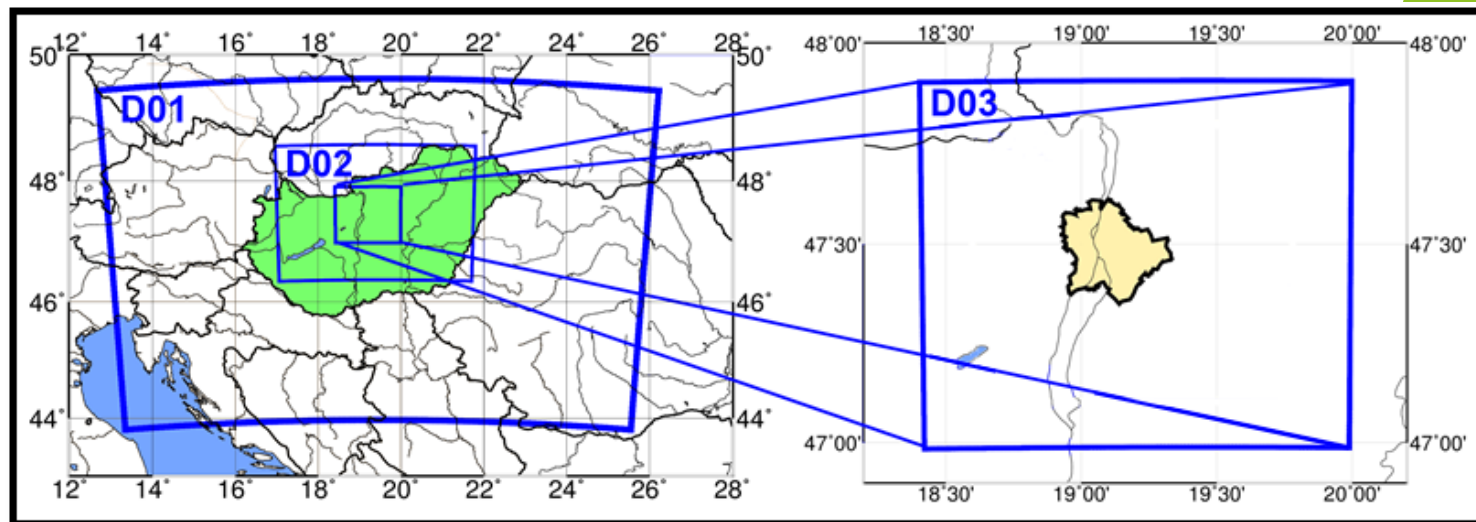
- ▶ Használt modell bemutatása
- ▶ Felhasznált adatok és felszíni adatbázisok
- ▶ Eredmények

Alkalmazott modell

- ▶ WRF (Weather Research Forecast) 3.8
- ▶ Vizsgált terület felbontása
  - ▶ D01: 10 km; D02: 3.333 km, D03: 1.111 km
- ▶ Városi környezet modellezése
  - ▶ Parametrizációk megválasztása
  - ▶ Városi paraméterek beállítása =>

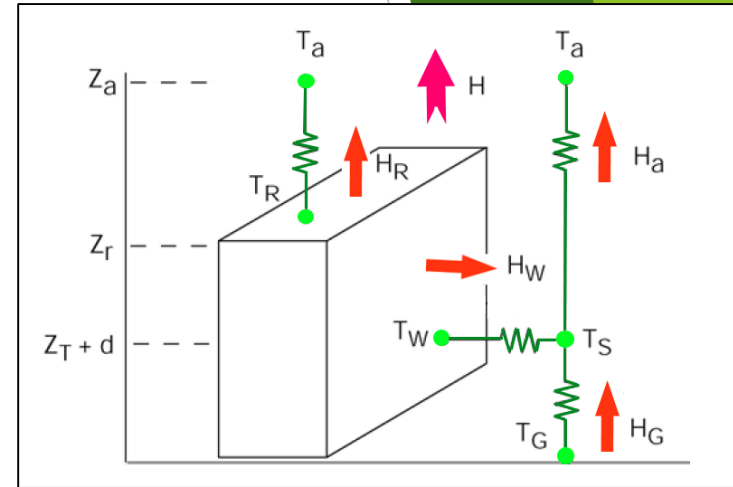
közel 20 paraméter megadása szükséges a városi felszíni kategóriákra

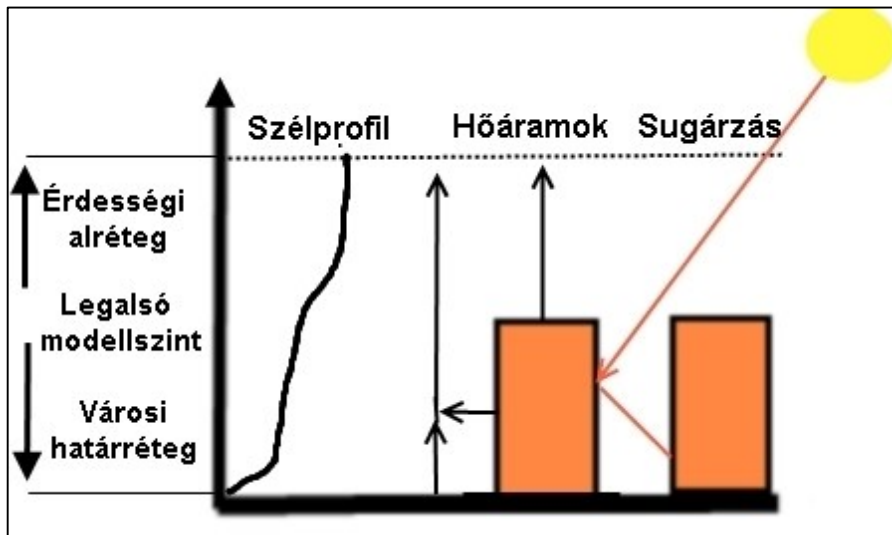
WRF modell - Városi parametrizációk

1) Egy rétegű városi modell

- ▶ végtelen hosszú utcák -> város 3D kiterjedésének reprezentálása (kanyon)
- ▶ sugárzás árnyékolása, visszaverődése és elnyelése
- ▶ logaritmikus szélprofil az alsó modellrétegben + kanyonhatás
- ▶ az antropogén hő kibocsátás napi menete előre megadott és hozzáadódik a cellába eső teljes szenzibilis hőáramhoz

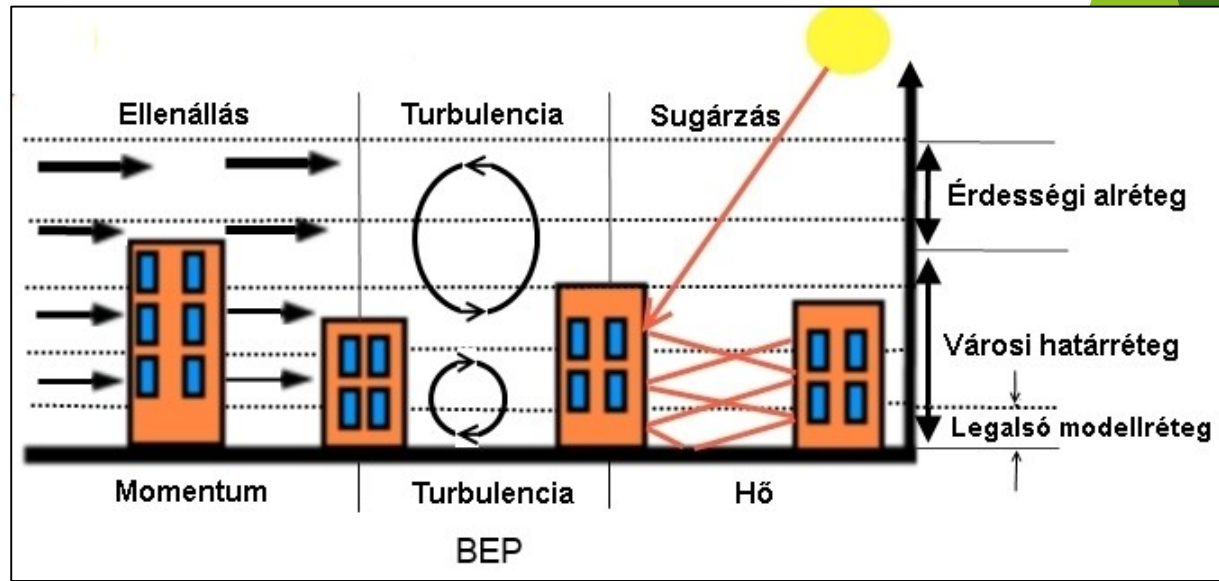
H_R : Hőáram tetőről
 H_W : Hőáram falakról
 H_G : Hőáram talajról
 H_a : Városi kanyon hőárama
 H : Cellába eső teljes hőáram

WRF modell - Városi parametrizációk

2) Épület-hatás parametrizáció (BEP)

- ▶ többszintes városi parametrizáció, első légköri modellszintben található
- ▶ nagy vertikális felbontás a városi határrétegben
- ▶ közvetlen kapcsolat a planetáris határréteggel (pl. turbulens kinetikus energia)
- ▶ az épületek forrásai és nyelői a momentumnak, hőnek és nedvességnek
- ▶ árnyékolás, visszaverődés és sugárzás elnyelés
- ▶ antropogén hőkibocsátás napi intenzitása megadandó minden felszíni kategóriára
- ▶ épületek belső hőjét állandóan tartja -> Épület energia modell

WRF modell - Városi parametrizációk

3) Épület energia modell (BEM)

- ▶ **hődiffúzió** tetőn, falakon és talajon
- ▶ **rövidhullámú sugárzás** kicserélődés **ablakon** keresztül (épületek hány százaléka borított ablakkal)
- ▶ **hosszúhullámú sugárzás** kicserélődés **belső falakon** keresztül
- ▶ lakók által generált antropogén hő
- ▶ épületek emeleteinek elkülönítése és külön számítása a hő és nedvesség áramoknak
- ▶ megadandó paraméterek pl.:
légkondicionálók működési ideje, hatásfoka, célhőmérséklete
lakók száma emeletenként

Adatok

▶ Meteorológiai:

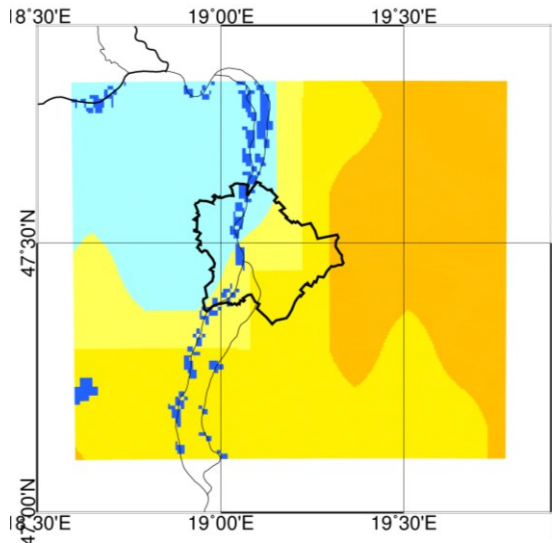
- ▶ Kezdeti és peremfeltételek: ECMWF-IFS modell, analízis mezők (nyolcad fokos)
- ▶ MODIS produktumok (1 km x 1 km): felszíni albedó, levélfelületi index

▶ Statikus felszín:

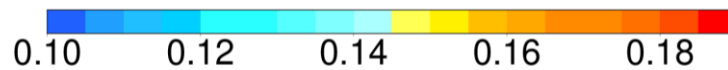
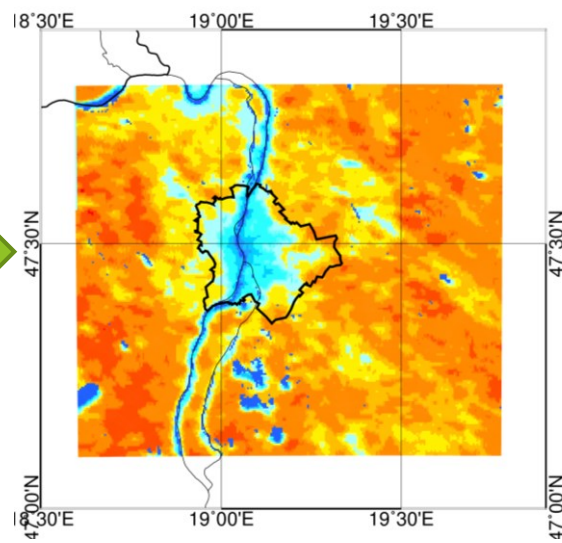
- ▶ SRTM (Shuttle Radar Topography Mission): topográfiai adatok
- ▶ DK SIS (Digital Kreybig Soil Information System): talajtextúra
- ▶ CORINE (CoORdination of the INformation on the Environment), OSM (Open Street Map): felszínhasználat
- ▶ Google Föld felvételek -> épületek kategorizálása

Felszíni tulajdonságok

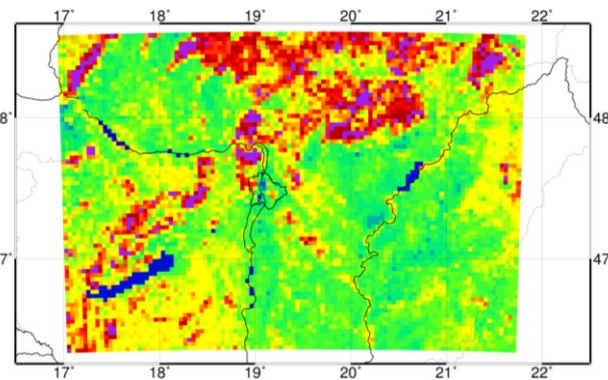
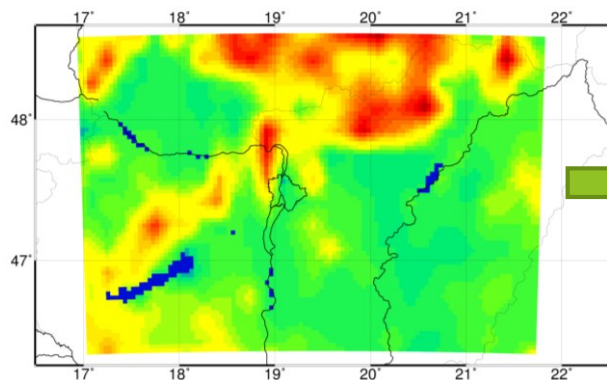
WRF AVHRR albedó

MODIS albedó

Levélfelületi index

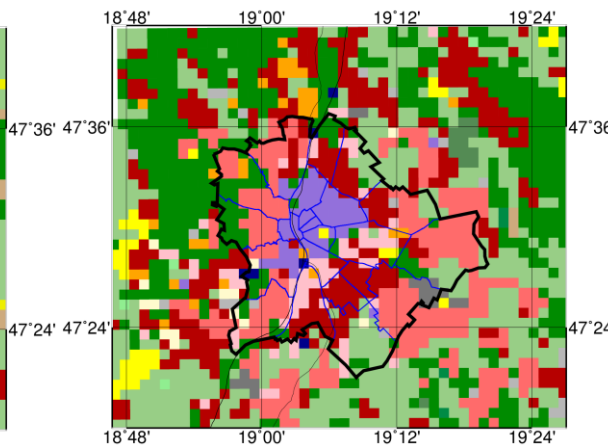
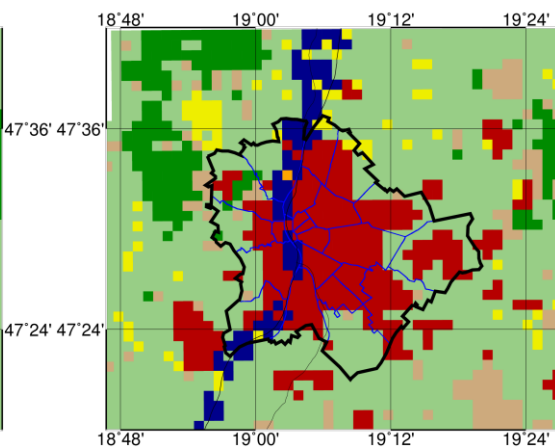
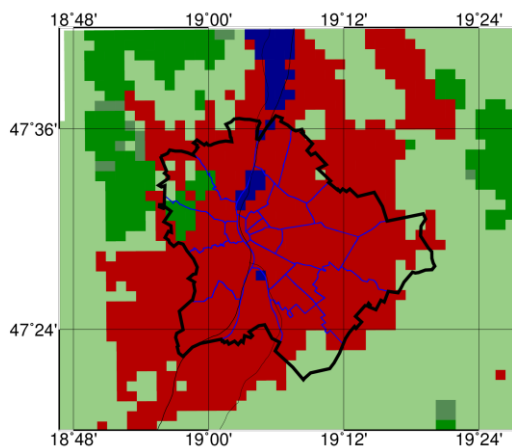
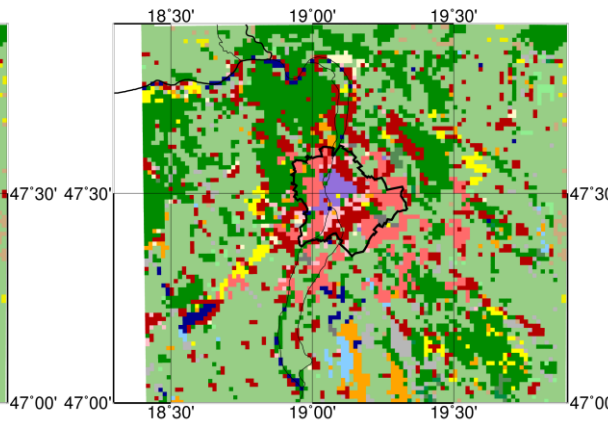
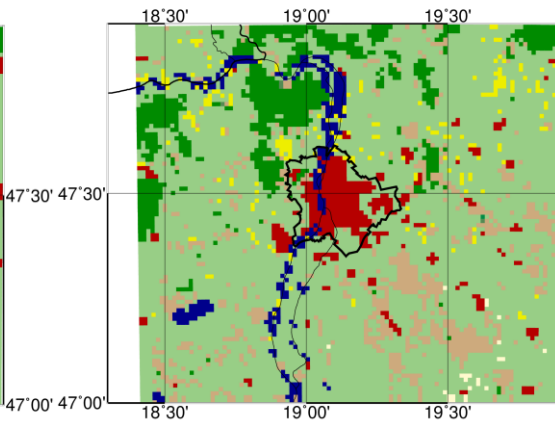
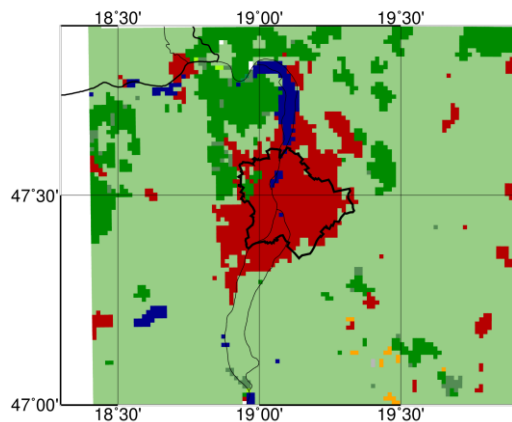

Felszínhasználat - WRF

MODIS

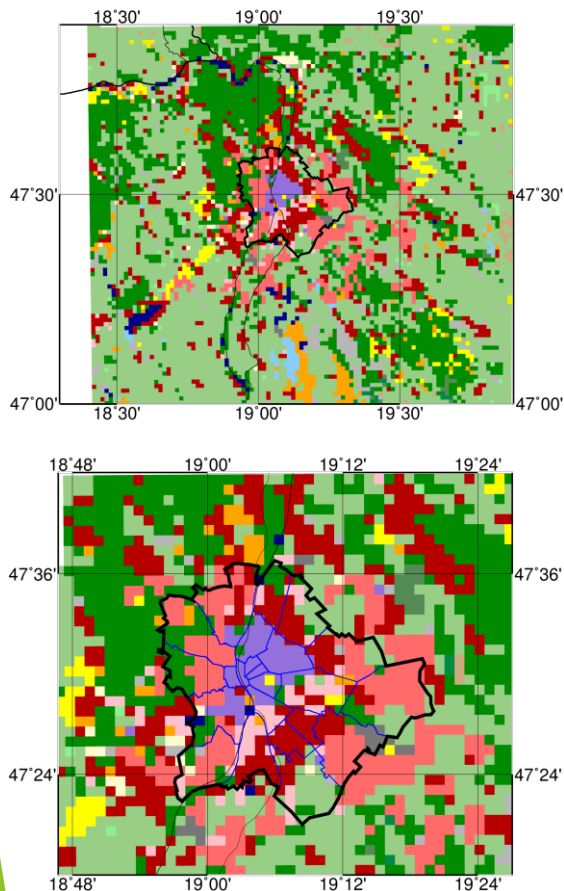
USGS

OSM

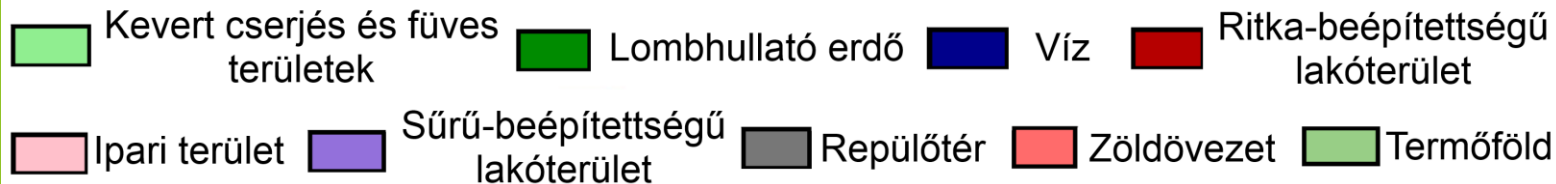
	Kevert cserjés és füves területek		Lombhullató erdő		Víz		Ritka-beépítettségű lakóterület		
	Ipari terület		Sűrű-beépítettségű lakóterület		Repülőtér		Zöldövezet		Termőföld

Felszíni adatbázisok - OSM

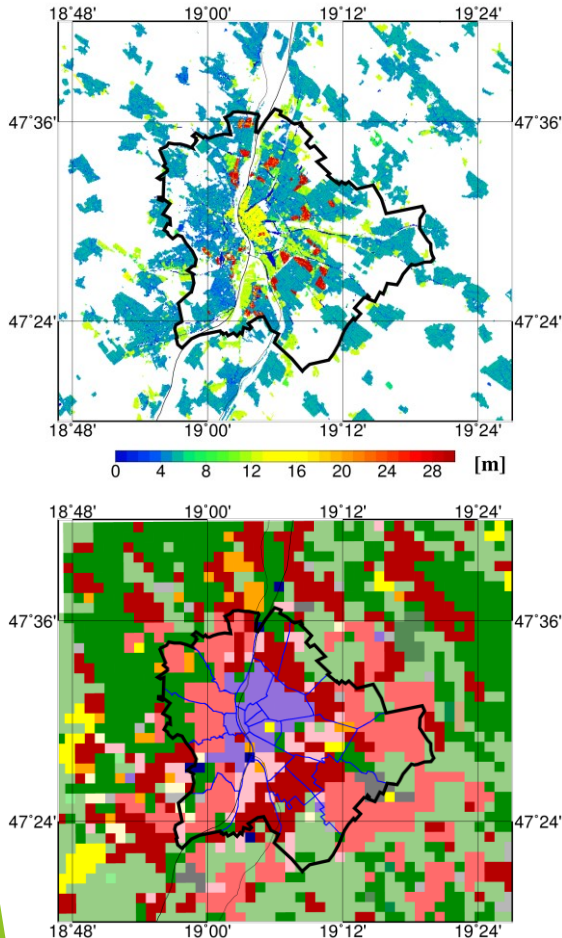
Budapestre és környékére

1. Open Street Map adatbázis (shape fájlok)
2. QGIS programcsomag => adatok átrendezése rácsra
3. CORINE adatbázissal kiegészítés
4. Google Earth felvételek alapján magas épületek, karakteres felszínek leválogatása
5. úthálózat figyelembevétele a városi morfológia meghatározásakor
6. 90 méteres felbontás

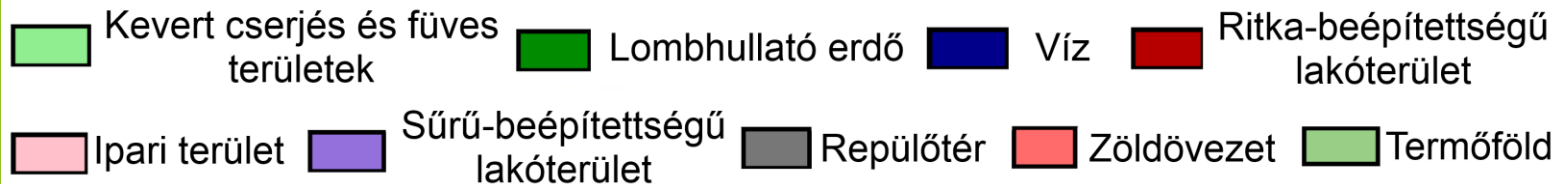
Felszíni adatbázisok - OSM

Átlagos épületmagasság

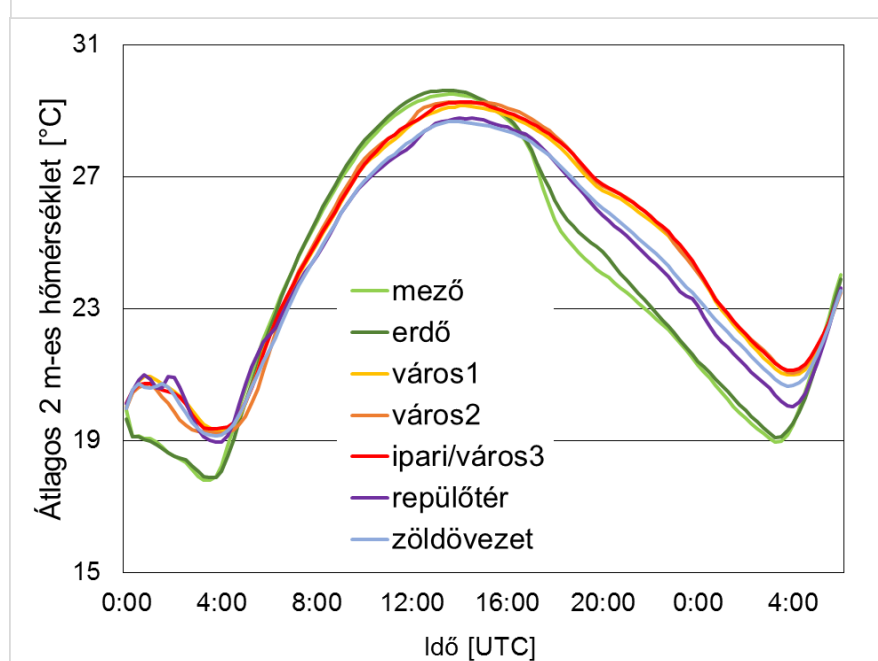
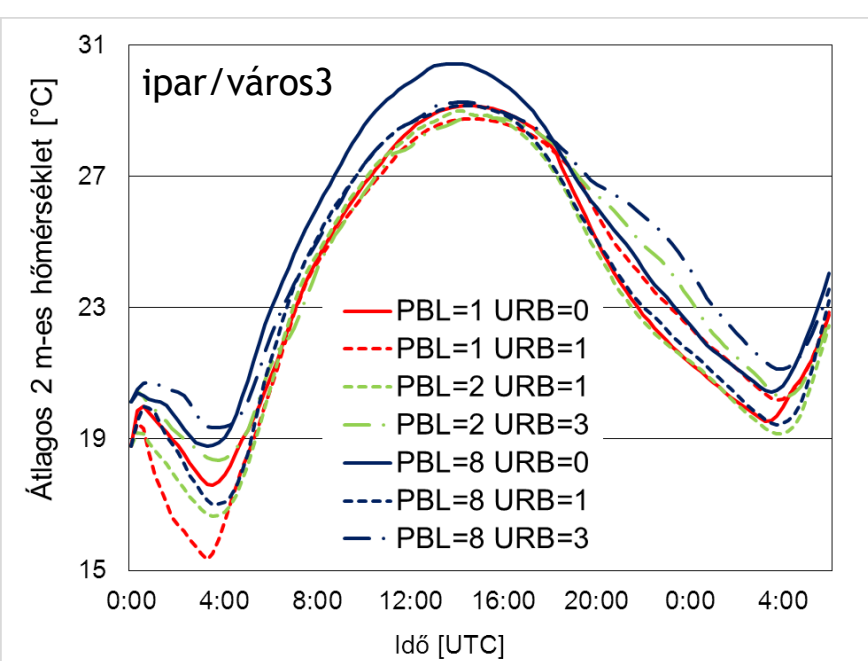
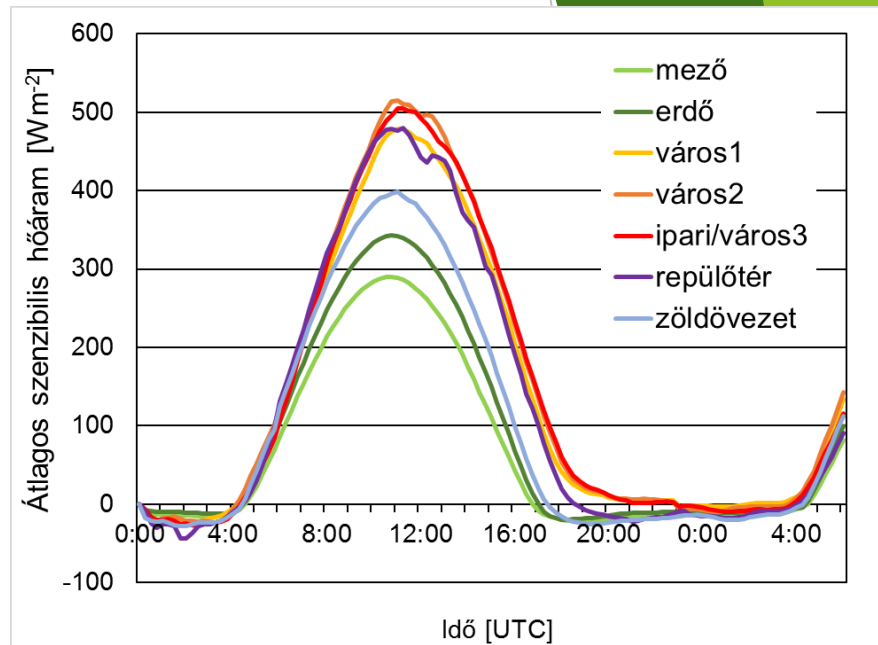
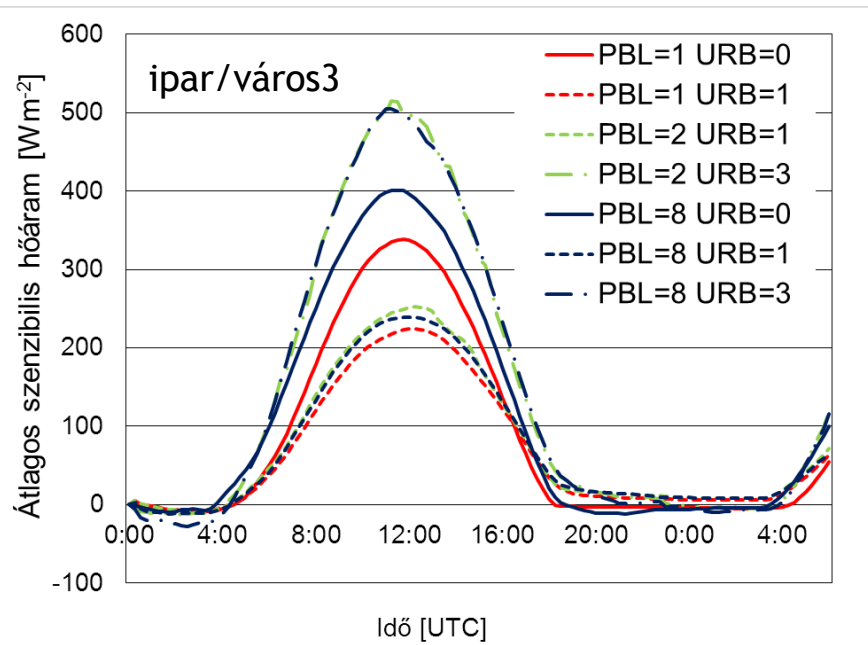

Budapestre és környékére

1. Open Street Map adatbázis (shape fájlok)
2. QGIS programcsomag => adatok átrendezése rácsra
3. CORINE adatbázissal kiegészítés
4. Google Earth felvételek alapján magas épületek, karakteres felszínek leválogatása
5. úthálózat figyelembevétele a városi morfológia meghatározásakor
6. 90 méteres felbontás

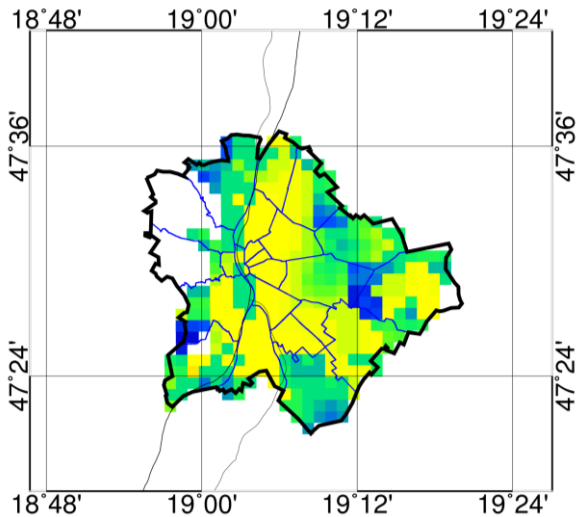

Eredmények - napi menet (2015.07.03.)

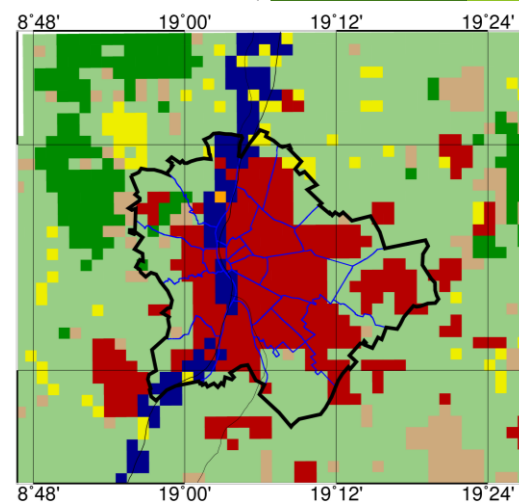
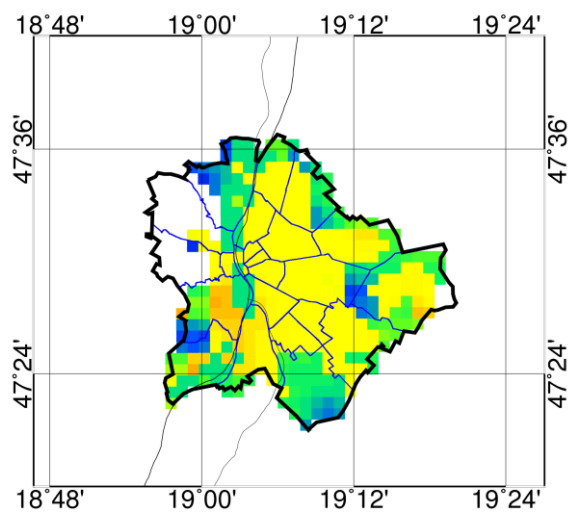

Eredmények - felszíni hősziget (2015.07.03., éjszaka)

PBL 1 URB 1 USGS

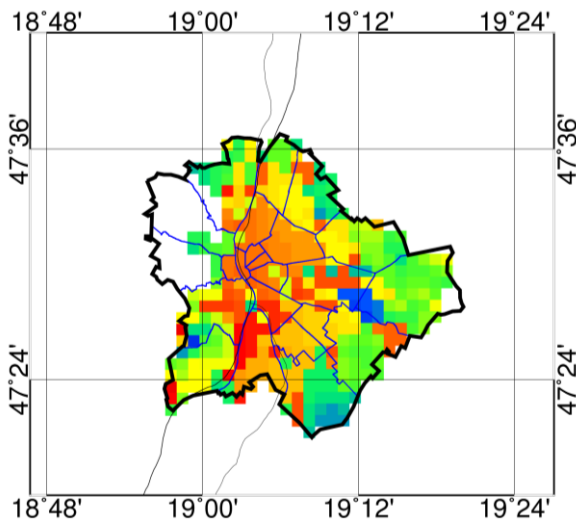

PBL 8 URB 1 USGS

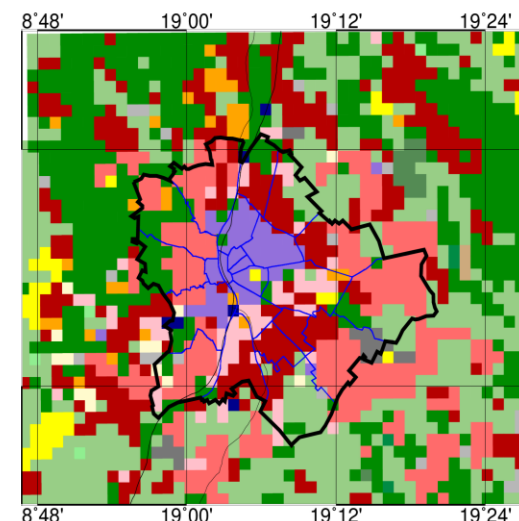
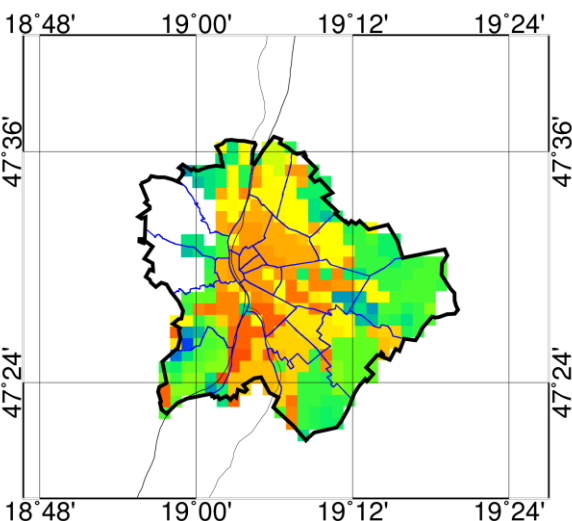

USGS

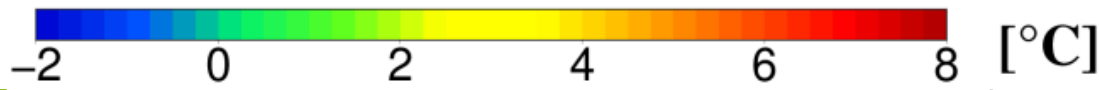
PBL 8 URB 1 OSM

PBL 8 URB 3 OSM

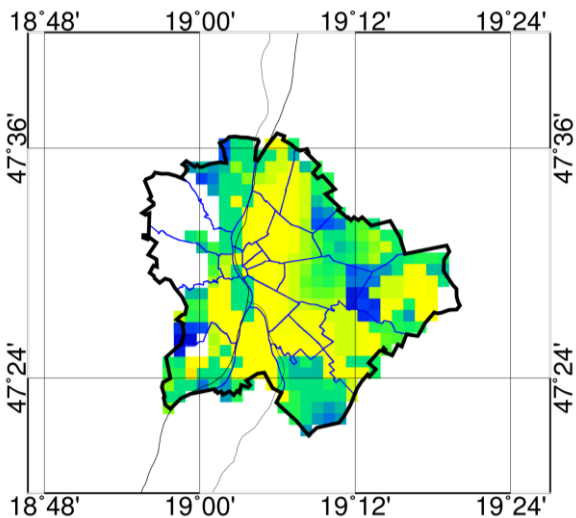

WSO

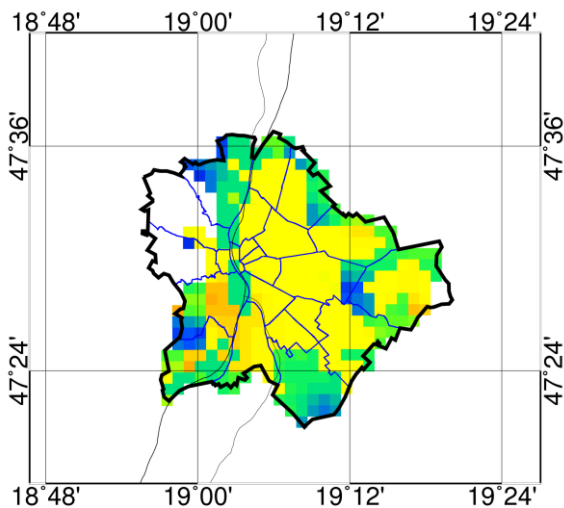

Eredmények - felszíni hősziget (2015.07.03, éjszaka)

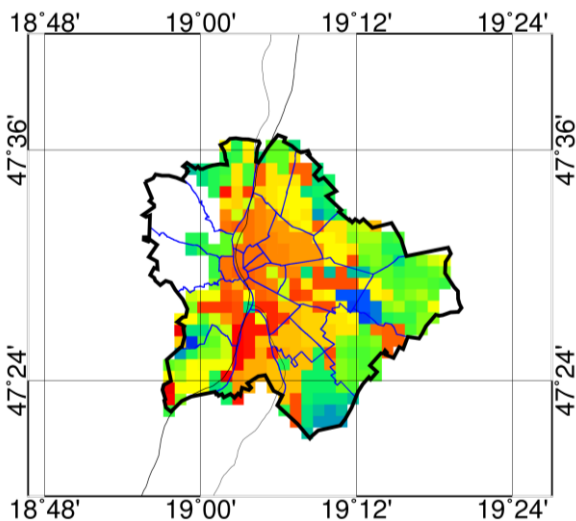
PBL 1 URB 1 USGS

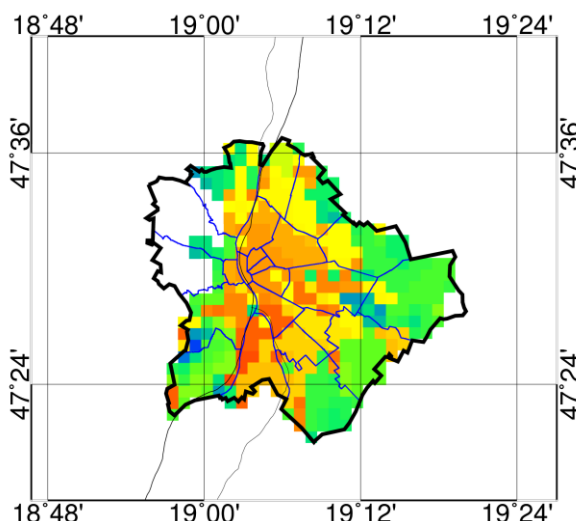
PBL 8 URB 1 USGS

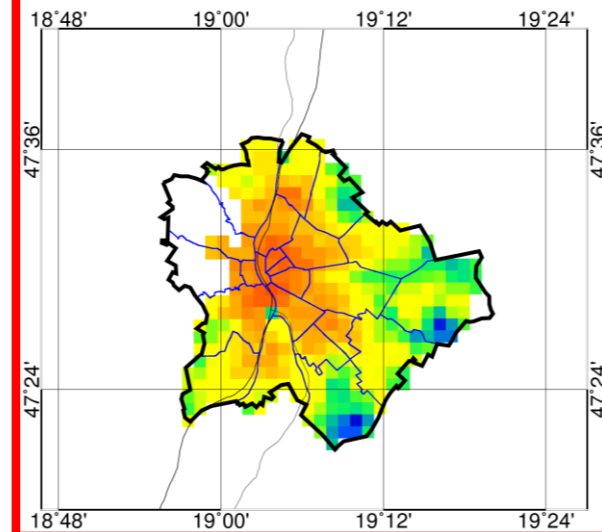
PBL 8 URB 1 OSM

PBL 8 URB 3 OSM

MODIS, 20 UTC

További tervek

- ▶ A klímaváltozás Budapestre gyakorolt hatásának vizsgálata
  - ▶ WRF modell meghajtása RegCM (Regional Climate Model) eredményekkel
- ▶ Városfejlesztési terv hatásának vizsgálata

Köszönöm a figyelmet!

Kutatásainkat támogatta az OTKA K-120605 és K-109109 számú projektjei.